СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТА НА НАРЕДБА
ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ВАЛИДИРАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СЕРЖАНТСКИ (СТАРШИНСКИ) КОЛЕЖИ

№	Дата и начин на постъпване на становището (официално, по ел. поща, чрез Портала за обществени консултации и т.н.)	Име на лице/наименование ЮЛ	Декларирани данни дали лицето действа от свое име или защитава позиция от името на друго лице/група лица	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**11.05.2026 г., 21:41**	**ZAHARIY Dimitrov**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	Становище от Захарий Тодоров Димитров относно проекта на наредба за валидиране в сержантските колежи 1. Липса на практическа необходимост и дублиране на процедури Основният аргумент против наредбата е фактът, че **всички действащи сержанти вече са преминали формално обучение** с продължителност над три месеца и притежават необходимия професионален опит, трупан с години на съответните длъжности. Процесът на „валидиране“, дефиниран в чл. 2, ал. 1, цели установяване на съответствие с държавните образователни стандарти (ДОС) за знания, придобити чрез „неформално или информално учене“.	**Не се приема**	Изразеното становище не отчита целта и правната същност на процедурата по валидиране. Проектът на наредба не обезценява придобития професионален опит и проведените обучения, а създава нормативен механизъм за официалното им признаване съгласно изискванията на Закона за

				Тъй като сержантите вече заемат длъжности въз основа на придобити квалификации и преминати курсове, изискването за допълнително валидиране де факто **обезценява досегашната им подготовка и легитимните им сертификати за завършени обучения.**		професионалното образование и обучение (ЗПОО) и държавните образователни стандарти (ДОС). Следва да се отчете, че: значителна част от действащите сержанти са придобили знания и умения в различни периоди, при различни учебни планове и вътрешноведомствен и правила; не всички преминати курсове водят автоматично до придобиване на IV степен на професионална квалификация по реда на ЗПОО; заемането на длъжност само по себе си не представлява официално удостоверяване на професионална квалификация по смисъла на националната образователна система. Процедурата по валидиране именно

						отчита и признава практическия опит и вече придобитите компетентности, включително чрез възможността за представяне на документи, портфолио и доказване на резултати от ученето. Наредбата не въвежда повторно обучение като задължителен елемент, а предвижда допълнително обучение единствено при установени несъответствия с държавния образователен стандарт.
				2. Оперативен риск и отсъствие от бойна подготовка Наредбата предвижда тежки и тромави процедури, които ще отделят личния състав от непосредствените им задължения: Задължително присъствие: Въпреки възможността за електронна форма, чл. 5, ал. 3 и чл. 18, ал. 4 императивно изискват практическите занятия и изпити да се провеждат присъствено. Мащабност: Ако трябва да се валидират всички сержанти, това ще доведе до масово	**Не се приема**	Твърдението за значителен риск за бойната подготовка не отчита предвидените в проекта механизми за гъвкаво организиране на процедурата. Проектът изрично допуска: електронна; дистанционна; смесена форма на провеждане;

				отсъствие от работното място, което ще наруши ритъма на бойната подготовка и изпълнението на ежедневните задачи във военните формирования.		изнесено провеждане чрез мобилни екипи. Тези механизми са предвидени именно с цел минимизиране на откъсването на личния състав от изпълнение на служебните задължения. Освен това валидирането се планира предварително в годишен цикъл; броят на участниците се съгласува с командирите; капацитетът на колежите се определя предварително; предвидена е възможност процедурата да се провежда и във военно формирование от мобилен екип. Следва да се има предвид и че повишаването на формално признатата квалификация на сержантския (старшинския) състав е пряко

						свързано с повишаване на професионалната подготовка и оперативната съвместимост.
				3. Нецелесъобразен разход на ресурси и време Процедурата е изключително сложна и изисква ангажирането на огромен административен и експертен ресурс: **Административна тежест:** Процесът включва рапорти, кадрови справки, становища от командири, комисии по валидиране, консултанти за всяка професия и мобилни екипи. **Времева рамка:** Цикълът на планиране започва от октомври предходната година и продължава през цялата следваща календарна година. Това превръща професионалните колежи в административни центрове за проверка на вече доказани знания, вместо в средища за надграждащо обучение. **Финансов аспект:** Макар за сержантите процедурата да е безплатна , тя натоварва бюджета на Министерството на отбраната чрез разходите за мобилни екипи, командировки, настаняване и материали за изпити.	**Не се приема**	Процедурите по валидиране са нормативно регламентиран механизъм, предвиден в ЗПОО, и тяхното въвеждане не представлява създаване на излишна административна тежест, а изпълнение на законови изисквания. Предвидените административни дейности са необходими за гарантиране на: прозрачност; проследимост; обективност; законосъобразност и равнопоставеност на кандидатите. Създаването на комисии, протоколи и индивидуални планове е стандартна практика при процедури за

						валидиране и гарантира защита както на кандидатите, така и на институциите. Не следва да се приема, че професионалните сержантски (старшински) колежи ще бъдат превърнати в „административни центрове“, тъй като валидирането представлява допълнителна дейност, пряко свързана с основната им функция – професионалното образование и квалификация на сержантския (старшинския) състав. По отношение на финансовия аспект, проектът е съобразен с необходимостта да не се създава финансова тежест за военнослужещите, като същевременно се използва съществуващият административен и образователен

						капацитет на Министерството на отбраната без допълнителни разходи по бюджета.
				4. Риск от демотивация на личния състав Изискването сержанти с дългогодишен стаж да доказват знанията си чрез теоретични и практически модули (чл. 18, ал. 2), както и чрез изготвяне на портфолио, може да се възприеме като липса на доверие в професионализма им. Възможността за оценка „не се признава“ (чл. 15, ал. 1, т. 8) поставя под въпрос кариерното развитие на кадри, които вече успешно изпълняват задълженията си. ЗАКЛЮЧЕНИЕ Вместо въвеждането на тази наредба, усилията следва да се насочат към автоматично признаване на преминатите курсове като съответстващи на IV степен на професионална квалификация за сержантите с определен стаж. Проектът в сегашния му вид създава изкуствена бюрократична бариера, която ще погълне време и средства, без да донесе реална добавена стойност за бойната готовност на Българската армия.	**Не се приема**	Не може да се приеме твърдението, че процедурата по валидиране представлява израз на недоверие към сержантския (старшинския) състав или че създава предпоставки за демотивация. Напротив, основната цел на проекта е да създаде нормативна възможност за официално признаване на професионалните знания, умения и компетентности, придобити в хода на службата, чрез неформално обучение и практически опит, в съответствие с изискванията на ЗПОО и ДОС. Процедурата не поставя под

						съмнение професионалните качества на действащите сержанти (старшини), нито засяга служебния им статус. Валидирането има за цел да осигури официално удостоверяване на придобитата квалификация в рамките на националната образователна система, което създава допълнителни възможности за кариерно развитие, обучение и професионална компетентност. Предвидените форми на оценяване – теоретичен модул, практически модул и оценка на портфолио – са стандартни елементи на процедурите по валидиране и гарантират обективност, прозрачност и равнопоставеност

						при установяване на съответствието ДОС. Следва да се отчете и че процедурата е доброволна; предвидени са електронна, дистанционна и смесена форма на провеждане; осигурена е възможност за допълнително обучение при необходимост; предвидена е възможност за повторно явяване при резултат „не се признава“. Поради това не може да се приеме твърдението, че наредбата създава излишна бюрократична бариера или негативно въздействие върху сержантския (старшинския) състав. Напротив, проектът създава необходим и законосъобразен механизъм за официално

						признаване на професионалния опит и компетентностите на военнослужещите, при гарантиране на обективност и проследимост. Предложенията не се приемат, тъй като издаването на наредбата е обусловено от изрична законова делегация по чл. 95, ал. 9 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, както и от необходимостта от съответствие с принципите и изискванията на Закона за професионалното образование и обучение относно валидирането на професионални знания, умения и компетентности
	28.05.2026 15:03	**Любомира Кръстева**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	1. СТАНОВИЩЕ ОТ ЛЮБОМИРА ЛЮБОМИРОВА КРЪСТЕВА ОТНОСНО ПРОЕКТА НА НАРЕДБА ЗА ВАЛИДИРАНЕ В СЕРЖАНТСКИТЕ КОЛЕЖИ	Не се приема	Изразеното становище се основава на неправилно тълкуване на

				Настоящата наредба е в разрез с няколко основни юридически и фактически принципи както следва: 1. Не се съобразява с чл. 16 от Закона за нормативните актове, чл.5 от Конституцията и тълкователно решение на ВКС № 5/2021 от 12.04.2023 г. - всички те гласят, че закона не може да има обратно действие освен ако изрично не е упомемато, а в последната редакцията на ЗОВСРБ, такова не беше направено, а дори напротив текста завършва с думите "новите разпоредби влизат в сила от 01.01.2026г.", което по действащите закони автоматично води до принципа, че завършените курсове до 31.12.2025 г. остават легитимни и следва да бъдат признати.		принципа за забрана на обратно действие на нормативните актове. Проектът на наредбата не въвежда обратно действие на правни норми, а урежда процедура, която се прилага за бъдещи правни последици, настъпващи след влизането ѝ в сила. Валидирането представлява административна процедура за признаване на компетентности към момента на заявяване и провеждане на процедурата, а не за ретроактивна промяна на правния статус на вече придобити документи. Посочването, че определени курсове са проведени преди 31.12.2025 г., не създава автоматично задължение те да бъдат признати без проверка. Съгласно ЗПОО и

						приложимите държавни образователни стандарти, признаването на квалификация не се извършва автоматично по силата на факта на преминато обучение, а чрез установяване на съответствие с конкретни резултати от ученето. Следва да се подчертае, че валидирането не отменя, не изменя и не обезсилва предходни курсове; то само оценява степента на съответствие с националната квалификационна рамка; липсата на изрична разпоредба за „автоматично признаване“ не представлява нарушение на чл. 16 ЗНА. Следователно не е налице нито обратно действие, нито

						противоконституционност.
				2.**Необоснован разход -** довода, че формированията поемат разходите на "мобилните екипи" , не премахва тежеста от бюджета, защото всяко формирование в БА получава бюджета си от общия бюджет на МО, което индиректно отново ще повиши общите разходи.	**Не се приема**	Твърдението, че разходите остават непроменени поради общия бюджет на МО, не представлява основание за отмяна на административна мярка, когато тя е функционално необходима. Неоснователни са и твърденията, че предвидената процедура по валидиране е финансово необоснована. При действащия до сега модел част от военнослужещите, които вече притежават необходимите професионални компетентности, придобити в процеса на службата, следва да бъдат включвани в допълнителни курсове за звание и длъжност с оглед реализиране на тяхното кариерно развитие, поради липсата на

						механизъм за официално признаване на тези компетентности. Ежегодно за провеждането на тези курсове за повишаване в следващо военно звание и заемане на длъжност, за сержантите (старшините) се изразходват значителни финансови средства и въпреки това, наличният ресурс на Професионалните сержантски (старшински) колежи не позволява да бъдат удовлетворени в пълен обем всички потребности от обучение на видовете въоръжени сили и командванията. С процедурата по валидиране се създава възможност тези от тях, които са придобили професионални знания, умения и компетентности чрез професионален опит, неформално

						обучение или самостоятелно учене, да удостоверят съответствието им с държавните образователни стандарти, без да е необходимо да преминават повторно обучение. Това ще им позволи да придобият необходимата професионална квалификация и да бъдат повишавани в следващо военно звание при спазване на нормативните изисквания, като същевременно ще се оптимизира разходването на бюджетни средства. По този начин освободеният финансов и организационен ресурс ще може да бъде насочен към обучения, които не могат да бъдат заменени чрез валидиране и са свързани с придобиване на нови знания, умения и способности,

						включително специализирани подготовки, участия в международни програми и обучения в съюзнически държави, за които съществува повишена необходимост в контекста на съвременната среда за сигурност.
				3. Липса на възвръщаемост на вложените ресурси - предвид огромното текучество в армията, не може да се даде гаранция, че вложените средства в подготовка на екипи, командировъчни и времеви ресурс ще успеят да изпълнят своята функция, тъй като обучените кадри могат да прекратят договора си за военна служба по всяко време.	**Не се приема**	Твърдението за липса на възвръщаемост не отчита характера на публичната администрация и отбранителната система. Обучението, валидирането и квалификацията в Българската армия не са икономическа инвестиция с търговска възвръщаемост, а елемент от поддържане на боеспособност;гарантиране на стандарти за компетентност; съответствие с национални и

						международни изисквания. Фактът, че военнослужещи могат да прекратят по собствено желание договора си за военна служба, е хипотетичен риск, който съществува при всяка кадрова политика и не може да бъде основание за отказ от нормативно регулиране на квалификационни процеси.Напротив, наличието на стандартизирана система за валидиране повишава задържането на кадри чрез:яснота в кариерното развитие; признание на придобитите умения; предвидимост на професионалния растеж.
				4. Умаловажаване на постигнатите резултати и подкопаване доверието в институцията - предвид че всички досегашни курсове са изкарани по утвърдена от колежа на НВУ "Васил Левски" програма цялостно се обезсмисля повторното преминаване през процедурата,	**Не се приема**	Становището неправилно приравнява вътрешноведомствени курсове за придобиване и повишаване на

				както и се подкопава доверието в сериозността на институцията.		квалификацията регулирани с наредба на министъра на отбраната с държавно призната квалификация регулирана със ЗПОО Фактът, че дадени курсове са преминати по утвърдени програми, не означава автоматично тяхната еквивалентност с държавните образователни стандарти за придобиване на IV степен професионална квалификация. Процедурата по валидиране не подкопава доверието в институцията, а: въвежда единен стандарт за признаване; гарантира съпоставимост между различни периоди и програми на обучение; осигурява правна валидност на

						квалификацията извън ведомствената система. По този начин се повишава, а не се намалява институционалната надеждност.
				5. Обезмисляне на идентичността - всеки род войски има своята специфика в изпълнението на служебните си задължения, като специалистите във ВМС например са различни от тези на ВВС, Сухопътни войски или СКСО и обучението им трябва да съответства на рода войски към които принадлежат. Това изисква огромен ресурс от хора специалисти, нови длъжности към щата на колежа и допълнително обременяване на бюджета на МО. **ИЗВОД:** Цялостната идея на настоящата Наредба води до излишно затормозяване на бюджета на Министерство на отбраната, без да могат да се дадат реални прогнози за възвращаемост на направените инвестиции, поради което следва тя да бъде отменена, преминатите курсовете автоматично да бъдат зачетени, както са били до сега и да се даде шанс на формированията да произвеждат отново сержанти по утвърдена програма от Колежа на НВУ "Васил Левски", тъй като те разполагат с инфраструктура и готови инструкторски кадри.	**Не се приема**	Становището смесва специфичната военна подготовка с общата система за професионална квалификация. Процедурата по валидиране не унифицира оперативната или тактическата подготовка на различните родове войски (ВМС, ВВС, СВ, СКСО), а се отнася единствено до: общата професионална квалификация; базови и специализирани резултати от ученето; съответствие с държавен образователен стандарт.

						Спецификата на отделните родове войски се отразява в: индивидуалните професии и специализации; съответните учебни планове; различните практически модули в рамките на оценяването. Следователно не се създава необходимост от „нови длъжности“ или структурно дублиране, а се използва съществуващият инструкторски и преподавателски състав, който понастоящем осъществява обучение по съответните направления. Изложените възражения не обосновават необходимост от отмяна на проекта на наредба.

						Проектът не противоречи на принципа за забрана на обратно действие; не създава необоснована финансова тежест; не обезсмисля съществуващи курсове; не подкопава институционалния авторитет; не заличава спецификата на родовете войски. Напротив, той въвежда необходим нормативен механизъм за: унифицирано признаване на професионални компетентности; съответствие с държавните образователни стандарти; повишаване на прозрачността и проследимостта; укрепване на кариерното развитие

						в сержантския състав. Предложенията не се приемат, тъй като издаването на наредбата е обусловено от изрична законова делегация по чл. 95, ал. 9 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, както и от необходимостта от съответствие с принципите и изискванията на Закона за професионалното образование и обучение относно валидирането на професионални знания, умения и компетентности